

SVOBODNA SLOVENIJA

LETNO (ANO) XLV (39)

Štev. (No.) 32

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

21. avgusta 1986

EKONOMSKA ZAKONITOST

Po obsegu, ki ga je deležno kmetijstvo v socialističnem samoupravljanju, bi človek sodil, da bo politična ekipa prepustila slovensko kmetijstvo samega sebi. Po tolikih volitvah, po tolikih kongresih, dokazovanju tujini, da je Slovenija res demokratična republika, so pa kljub temu našli čas, da podrezajo malo slovensko kmetijstvo, da si ne bo delalo preveč utvar o svoji svobodi.

Raziskovalna skupnost Slovenije je tokrat spregovorila o prestrukturiranju kmetijstva. Prišla je do zaključka, da slovenskega kmetijstva ni mogoče obvladati ne usmeriti v začeleno smer. Seveda so do tega prišli specialisti, ki sedijo na visokih mestih — kmetje so do tega že davno prišli — torej moremo pričakovati prav nasprotно.

Da koncentracija zemljišč ni rešitev, se je videlo že po prvih povojnih letih, zato so počasi zamirile in odmirale velike kmetijske zadruge — Bog ne daj, da bi jih imenovali slovenski kolhozi —, ki so z eksperimentacijo in empirizmom dokazale, da so produkti iz podružljivih zadrug bili vedno dražji kot iz privatnega kmetijstva. V boju prakse in teorije je izgubila teorija, marksistična namreč (če bi še kdo dvomil, za kakšno teorijo je šlo) in partija (takrat je bila še partija, potem so jo zaradi blagozvočnosti prekrstili v Zvezo komunistov) je popustila vajeti svobodnemu kmetijstvu. Dosegla pa je svoj drugi cilj — ustvarjenje proletariata!

Od povojnih 76% prebivalstva, ki se je bavilo s kmetijstvom, je ostalo le šebornih 16% v letu 1985 in še te je treba reducirati na 7% do leta 2000. Čeprav je v privatem sektorju večina zemlje in ta tudi oskrbuje prebivalstvo z 85-90% hrane, se slovenskim specialistom za agrarna vprašanja zdi potrebno dvigniti število velikih obratov (kmetij), kar pa bi bila potrebna agrarna reforma. 148.000 gospodarstev ima namreč povprečno 6,6 hektarjev zemlje, ostalih 99.140 pa povprečno 9 hektarjev, kar je očitno premalo za mehanizirano kmetijstvo.

Sedanji zemljiški maksimum je 10 hektarjev. Je to zadost? Preveč? Premašo? Po mnemu strokovnjakov je premalo — torej bi bilo treba kmetijstvo prestrukturirati na način, da se pride do večjih obdelovalnih površin. Toda kam pa z ljudmi, ki bodo s kmetov vrženi med industrijski proletariat, ki je že zdaj brezposeln? Kako jim odplačati zemljo, kam s kmetijskimi poslopi?

Upoštevajoč, da Marx ni trdil, da morajo biti družbeno-ekonomski odnosi osnovani izključno na ekonomskih načelih, so se slovenski komunisti znašli pred dilemo v vprašanju kmetijstva: Ali so etična in ideolo-

ška načela tista, ki postavljajo splošni okvir delovanja ekonomskih zakonitosti, ali ekonomska načela?

Le kam je izginila zemlja, da je sedaj ni nikjer najti v socialističnem samoupravnem gospodarstvu, da mora povzročati take preglavice slovenskim ekonomistom?

Po Borisu Zihelu je bila predvojna Slovenija en sam konglomerat kmečkih proletarcev, le tu in tam je dvignil glavo latifundist, tudi aristokrat, cerkveni oblastnik, odvokat, buržuj in kmečki kulak, ki so pili kmetom in viničarjem kri. Po zadnjih statistikah posegujejo „konjičkarji“, ki se včasih tudi bavijo z zemljo, drugače pa jo oddajajo v zakup, kar 15% obdelovalne površine! Če te številke primerjamo z buržujskimi časi — ti šment ti, le kaj moramo delati! bomo videli, da tisti Djilasov „novi razred“ le ni bil tako iz trte zvit. Del zemlje namreč posegujejo tisti, ki je ne obdelujejo — ljudje, ki so na oblasti, ki izkorisčajo tiste, ki jo morajo obdelovati, če hočejo priti do dodatnega dohodka. Pa smo spet pri etičnih načelih, saj smo ekonomske zakonitosti pustimo pri miru!

Pa če bi, saj samo tako mislim, nič ne rečem — vzeli tistim zemljo, ki je ne obdelujejo, tiste vikende, letoviške hišice, vinograde in podobno in jih dali v obdelovanje in posest tistim, ki bi jih obdelovali, kaj ne bi bila s tem zadovoljna etična načela in ekonomske zakonitosti in še tistih 10%, ki jih primanjkuje za samozadostnost Slovenije, ne bi pogrešali več. Tudi moralnega trpljenja in stisk funkcionarjev ne bi bilo več, ker bi živelki kakor njihovi podrejeni.

„Lakota po zemlji“ je nov izraz v slovenskem gospodarstvu. Vsak hoče imeti nekaj svojega, da se počuti gospodarja na svoji zemlji. To pa je star izraz, preskušen s stoletno praksjo, ki je pri nas rojeval svobodne ljudi. Več ljudi, ki imajo nekaj lastnine, pa vzbuja narodno zavest — morebiti tudi današnji vodilni doma niso izjema. Posestna struktura kmetijstva se bo do konca stoletja res spremenila, vendar vsa dosedanja praksa agrarne politike, ki je bila tako sovražna kmetijstvu, ni mogla doseči, da bi slovenskega človeka odtrgal od zemlje. Zdi se, da je marksistična teorija o koncentraciji v obdelovanju zemlje najprej odgovredala prav v Sloveniji in to je bil prvi poraz partije v povojnih letih, ki so mu sledili potem programska jedra in usmerjeno izobraževanje. Obenem pa so to bili opomini ZK Slovenije, da v tem naj ne računajo s konsenzom naroda in da ga maj ne tlačijo v balkanstvo.

Čeprav bodo veljali za revolucionarne. Na te dogodke nočem misliti. Zadnji dan bi bilo bolje utopiti se v viskiju, kot pa pogledati kravni prostor, kjer so ležale kozaške družine, potekljane v zemljo pod tankovskimi kolesi. Takrat, takrat so se mi upri tudi moji lastni vojaki...“ Nato Stritzl nadaljuje: „Pravčnost zahteva, da teh dogodkov ne pozabimo. ‘Krivda’ domobrancev je bila, da so skušali braniti sebe in svoje vasi tako pred napadi partizanov, kakor pred napadi zasedbenih oblasti — ter niso bili komunisti. Bili so cvet slovenske mladine, katere življenje je bilo ugasnjeno brez sodne obsodbe...“ Pisec članka ostro obsoja maščevalne povojne orgije, ki so se vrstile po raznih deželah, najmanj pa more razumeti izdajalsko ravnanje britanskih čet, ki so brezčutno izročile strašni usodi na tisoče beguncov, pa tudi posameznikov.

P. D-ova.

ste, kar je težka psovka v komunističnem slovarju, ki tudi slovenskim komunistom ne škodilo, ogledati se po svetu (Kitajski), ki je dokazala, da je popuščanje v kmetijstvu ena izmed poti iz gospodarske krize in to dosti cenejsa in humana, kakor tlačenje naroda v umetno ustvarjene ekonomske sheme, ki jim je sledila stara, stalinistična ekipa po vojni, ki pa zopet začenja dvigati glavo v vprašanju kmetijstva sedaj.

Gledano od zunaj je slovensko kmetijstvo klub vsem pritiskom — sedaj pričakujejo novega k tlaku novemu razredu — še vedno zmožno zadoščati skoraj vsem potrebam prebivalstva, ne mara pa prenašati žalostnega nadzora partijske birokracije, še manj pa smešnega pokroviteljstva in negotove eksperimentacije z njim. Gre za svobodno kmetijstvo, ki ni delalo dolgov v tujini, ne dobivalo posojil, ne pomoči strokovnjakov, ne uživalo znižanih cen pri umetnih gnojilih, poznalo je samo prisilne oddaje, visoke davke, zapostavljanje, brezbrinjnost za njegovo usodo. Bojimo se, da s prestrukturiranjem ne začne druga etapa, da se iztisne iz kmetijstva, kar se še iztisniti da, obenem pa bo nov dokaz, da v Sloveniji ni mesta za Slovence.

Tone Brule

Gospodje, pozabite na Jugoslavijo

Že kmalu po tistem, ko je Mitterrand prišel na dan s svojo — francosko različico „vojne zvezd“: z raziskovalnim vseevropskim programom EUREKA, se je primerilo, da je belgijski predstavnik v tej družini javno vprašal, kako da Jugoslavija kot neuvrščena država ne sodeluje v tem programu. Predsedujoči je nemu in vsem ostalim odgovoril: „Gospodje, pozabite na Jugoslavijo!“

V Sloveniji smo bili takrat, kakor že tudi mnogokrat prej, o celi zadevi kaj slabo obveščeni. Takratna jugoslovanska vlada ni imela za potrebo, da bi tiste, ki bi jih to utrgnili zanimali, sploh kaj vprašala, se z njimi posvetovala ali kaj podobnega. Tako smo, bolj ali manj upravičeno, vso krvido za jugoslovanski „bojkot“ EUREKE v Sloveniji naprili jugoslovanski zvezni vladi.

Pa kakor volk ni kriv za čisto vse zadavljene ovce, se tu intam primери, da tudi jugoslovanska vlada ni kriva za vse križe in težave, ki padajo na nas. Takšnih krijev je res da veliko. In še zlasti po tistem, ko iz Beograda mi priala nobena vest, so mnogi v Sloveniji menili, da je Jugoslavija v zvezi z EUREKO prepogosto zaspala; da se vladi ni zdelo vredno truda, da bi vsaj vprašala „kapitalistični“ Zahod, kako in kaj je s to EUREKO.

Vezi prijateljstva

Poročali smo že o prihodu dr. Zerzerja in dr. Vospernika, naših gostov s Koroške. Veseli smo bili teh prijateljskih in osebnih stikov, saj se le tako lahko trdneje povežemo — Slovenia v Argentini in Slovenija na Koroškem. Namen obiska je bil, da gosta spoznata našo kulturno in družbeno življenje, mi pa se podrobneje soočimo s koroško stvarnostjo. Zato je bil program skoraj prenatan in ni bilo dneva, da ne bi gosta odšla na to ali ono priredeval, obiskala kat-kad Dom ali kakega javnega delavca, pa še pripravila sta dve predavanji v okviru Slovenske kulturne akcije.

Ni namen tega poročila podajati kronološki pregled od ure do ure; radi bi le omenili, kaj vse sta si ogledala v prvih dveh tednih:

Od ustanov, ki sta jih tudi obiskala, je na prvem mestu Slovenska kulturna akcija, ki ju je povabilo in organizirala njun prihod. V torek, 5. septembra je bil program skoraj prenatan in ni bilo dneva, da ne bi gosta odšla na to ali ono priredeval, obiskala kat-kad Dom ali kakega javnega delavca, pa še pripravila sta dve predavanji v okviru Slovenske kulturne akcije.

SKA ju je povabilo tudi na vrsto večerov (zaradi gostov jih je stisnila v mesec avgust), ki so posegla vse plati umetniškega ustvarjanja. 8. avgusta je imel predavanje predsednik Krščanske prosvetne zveze dr. Janko Zerzer, 15. pa dr. Vospernik kot ravnatelj gimnazije za Slovence in glavni urednik Celovškega zvona; obe predavanja sta bili polno obiskani in debata zanimiva. V ponedeljek, 11. avgusta, je privabil polno dvorano koncert Bernarde in Marka Finka, ki sta z vrhunskimi umetniškimi zmožnostmi potrdila svoj — že mednarodni sloves; v soboto, 16. pa je odprl svojo razstavo slikar Ivan Bukovec ob polni udeležbi v mali dvorani.

Gosta sta tudi izrabila priložnost — oba sta v uredništvu vseslovenske revije Celovški Zvon —, da sta se sestala osebno s sourednicu v Argentini dr. Katico Cukjati, s katero imata lahko le pismene stike. Pri raznih priložnostih sta vedno tudi pojaznjevala namen, potrebo in probleme te revije.

Vendar so tudi druge ustanove želele, da se pobliže seznanijo z gostoma. Zato sta dober del svojega časa posvetila obisku ustanov, Domov, pa tudi posameznikov.

Gotovo je na prvem mestu Sloven-

Izkazalo pa se je, da tokrat vladar res ni bila neposredno kriva. Zaradi pritiska iz Slovenije — in predvsem zaradi tega, je nova Mikuličeva vlada končno uradno zaprosila za sodelovanje v EUREKI; zahodnevropejske države pa so prošlo zavrnile z utemeljitvijo, da je jugoslovansko gospodarstvo nezmožno sodelovati v tem programu.

V Sloveniji smo morali „požreti“ vse očitke, ki smo jih prej naslavljali v Begograd, in ugotoviti, da ni naša vlada tista, ki noči v EUREKO, marveč, da EUREKA noči Jugoslavije.

Izgleda, da je nasvetov za rešitev jugoslovanske zavoženosti prav toliko, kolikor je Jugoslovjan. Nekateri bi ukrenili to, drugi bi tisto čimprej opustili in začeli nekaj čisto četrtega. Tako nekako ravnajo tudi zvezne vlade: ko ema odide, se naslednja vedno potrdi, da čimprej opusti vse tiste programe, ki jih je prejšnja izvajala in začne „orati ledino“, tako da na začetku ljudi nekoliko zavede in jim vzbudi nekakšno upanje v lepo prihodnost.

Lepša prihodnost — nekateri jo imenujejo kar „višje cene“, je sploh nadvse modna reč jugoslovanske sedanosti. Pa seveda ne le sedanosti; o lepši prihodnosti so že partijski mleji na svojih pohodih po gozdovih. In potem smo o lepši prihodnosti poslušali vseh zadnjih 41 let, danes pa je postal tako govorjenje vsaj toliko aktualno kakor je bilo takrat, v gozdovih.

Ker pa je tudi pri nas zmeraj več ljudi, ki v takó prihodnost dvomijo, se najdejo posamezniki, ki naši sedanji gospodarski težavi ne vidijo predvsem v gospodarstvu. Že res; gospodarstvo je zavoženo, vendar način gospodarstva v jugoslovanski ureditvi ureja in vodi politika; treba je reči kar ideologija. Odločili smo se za „socialistično samoupravljanje“ in konec. In kdor koli, pa naj bi nam tudi želel še tako dobro, bi pa hotel jugoslovansko gospodarstvo osvoboditi ideologije, državnega načrtovanja in vodenja, bi bil vnaprej osmisljen spodkopavanja družbene ureditve.

Ker nas torej Zahod ne priznava za doraslega partnerja zaradi slabega gospodarstva, je prav, da vsaj tisti Slovenci, ki na Zahodu živijo, vedo, da mi doma ne mislimo, da je naše gospodarstvo slabo kar tako, zaradi naše nesposobnosti. Odločeno je treba reči, da bi (vsaj slovensko) gospodarstvo, že zdavnaj lahko korakalo skupaj z zahodnim, ko bi le za gospodarstvo veljala gospodarska pravila igre in bi ne bilo pod državnim monopolom; pod monopolom partijske ideologije.

EUREKA je torej šla mimo nas. Naši oblastniki pa zdaj napadajo Zahod, češ da hoče umetno ustvarjati vedno večje razlike v gospodarski razviti. Le pravega krivca jugoslovanske gospodarske nesposobnosti nočeo videti.

V tistih besedah: „pozabite na Jugoslavijo“, ni torej obsojen toliko jugoslovanski gospodarski zaostanek, marveč je proglašena za nazadnjaško, za tako, na kakršno se pač spodobi pozabiti, tudi jugoslovanska enopartijska, komunistična ideologija, ki se ima prvenstveno za začitnico gospodarstva, pa za začitnico delavstva že po svojem bistvu. Saj prav zaradi tega je menda tudi napadla zimski dvorec v Petrogradu.

Zdaj pa je ta ideologija preživelja, izpelja se je. Izpel se je in preživel tudi ideološko voden način gospodarjenja.

Tudi to je bilo zaobjeto v besedah: „pozabite na Jugoslavijo!“ Nekateri se pri nas tega sicer zavijo, da morda bo tudi kmalu prišlo do kakšnega jugoslovanskega „protinapada na zimski dvorec“.

Hotimir

POVOJNA TRAGEDIJA

V južnovzhodni Koroški ni zamrl spomin na izdajalsko angleško izročitev slovenskih domobrancev in hrvaških ustašev Titu ter russkih kozakov Stalinu. Vsako leto se vršijo spominske svečanosti in ljudstvo časti domobrancev kot padle zvezte s inovne slovenskega naroda. V časopisu „Kleine Zeitung“ popisuje časnik Heinz Stritzl tragične dogodke po končani svetovni vojni, krvavi pokolj izročenih domobrancev in ustašev ter obup Kozakov, ko so spoznali lažljive obljube Angležev, ko so jih le-ti izročali Rusom. Pretresljivo poroča, da so mnoge kozaške družine raje skupaj poiskale smrt v derovi Dravi, kot pa da bi bili izročeni Sovjetom, ali pa so se očetje in matere z otroci raje vrgli pod tankovska kolesa, kot pa da bi bili vrnjeni russkim četam.

Stritzl poroča o častniku, ki je izdal povelje o izročitvi: „Izročitev Kozakov je bila končana v treh

Dr. Tine Dobeljak

(248)

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

Nikolai Tolstoy: Celovška zarota

V zadnjem mesecu smo v našem tedniku večkrat imenovali velepo-membno odkritje ruskega zgodovinarja Nikolaja Tolstoja, potomca slavnega ruskega pisatelja Leona Tolstoja. V zadnjih letih je postal predvsem pozoren na uničenje ruske protistalistične vojske generala Vlava, ki so ga povzročili protihitlerjevski zavezniki ob koncu druge svetovne vojne leta 1945. Prvo knjigo o vračanju teh russkih in beloruskih in njih družin, ki so pred prihodom naših slovenskih beguncov živeli v taborišču v Lienzu, je pod naslovom „Žrtve Jalte“ napisal še tedaj, ki niso bili dostopni uradni vojni arhivi v Britaniji.

Ko pa so po 30 letih zaključene vojne odprli te arhive, je na podlagi teh virov napisal novo knjigo „The Minister and the Massacres“. Medtem ko je v prvi knjigi obdolžil kot glavnega krivca za nasilno repatriacijo sovjetskih državljanov maršala Alexandra in MacMillana, britanskega političnega zastopnika pri zavniškem poveljstvu v Alexandrovem stabu v Caserti, pa sedaj v drugi knjigi na podlagi teh novih vojaških arhivov zvraca vso krvido le na MacMillana. Ta je odgovoren za nasilno vračanje tudi vseh slovenskih protikomunističnih in protitovskih formacij, kakor tudi hrvaških in ostalih jugoslovenskih.

Mac Millan živi še danes, 92-letnik, in je danes eden najuglednejših britanskih javnih delavcev; dobil je naslov Lorda Stocktona in je še zdaj član britanske Zgornje zbornice. Bil je tudi 6 let predsednik vlade Velike Britanije. Poleg teh slavnih odlikovanj je bil tudi glavni povzročitelj največjih povojnih grozdejstev.

V tej najnovejši knjigi je Tolstoy posvetil šest poglavij tudi masakru jugoslovenskih protitovskih borcev. Poiskal je sodelovanje tudi slovenskih piscev, kar mu je omogoglo podati verodostojno sliko tedanjih dogodkov. O tem srečanju Tolstova z našimi ljudmi sta v našem listu že pisala dr. Urbanc in Otmar Mauerer ob priliku njegovega predavanja torontskim Slovencem. Obljubljeno je bilo, da bo to predavanje izšlo tudi v slovenskem prevodu.

Sedaj smo dobili novo brušuro Mohorjeve družbe iz Celovca pod naslovom Nikolaj Tolstoy: Celovška zarota, s podnaslovom Vojni z očini in diplomatske tajnosti, ki v slovenski temeljito in dokumentirano o-

svetli dogodek ob naši vetrinjski tragediji. Ta knjižica je prevod Tolstoyevega članka v reviji Encounter maja 1983; ime prevajalca ni omenjeno.

Kaj naj razumemo pod naslovom „Celovška zarota“? Gre za namerno prikrivanje resnice in laganje krvcev, ki so odlok nasilne repatriacije izvedli na svojo roko in odgovornost. Niso obvestili o tem niti zunanjega ministrstva svojih vlad, niti nadrejenih vojaških oblasti, in so mogli dejstva skrivati vseh 30 let do tege Tolstoyevega odkritja.

Se aprila 1945 je Churchill uradno izjavil, da bodo slovenski protitovski borce uživali pravice vojnih ujetnikov, razoreženi, po zavežniških bojiščih, na kar so pristali britanski in severnoameriški ministri.

Tolstoy podaja kratek obris medvojnih dogajanj v Jugoslaviji ter paniko protikomunistično usmerjenega prebivalstva ter njega umik na Koroško, kar je povzročilo zahodnim zaveznikom velike prehrambene in prometne težave. Bilo so se tudi političnih sporov zaradi Koroške in Trsta, ki bi mogli voditi v novo svetovno vojno. Da se razjasni in razreši položaj, je maršal Alexander poslal svojega zastopnika MacMillana, političnega svetovalca britanske vlade, v Celovec k tamkajšnjemu poveljniku 5. korpusa britanske 8. armade generalu Keightleyu, kjer sta sklenila 13. maja 1945, da je najlažja rešitev vprašanja to, kar sta že ponovno zahtevala Stalin in Tito: vračanje. MacMillan je izrabil svoje politično poslanstvo in je Alexandrov malog o posvetu prekoračil in na svojo roko odločil vračanje. Tolstoy še dostavlja, da bi utegnil biti resnični razlog za to vračanje zamenoma za umik Titovih čet s sporne ozemlja.

Nekaj dni po tem dogovoru se je začela predaja ob največjem molku in hitrosti, kar daje mislit, da so bile vse priprave določene že prej in načrtno pripravljene.

MacMillan pa vztrajno in brez pojasnila odkanja vsak razgovor o zadevi. Vendar pa je bilo prav zato, ker je nekaj ljudi takor po čudežu ušlo Titovim pokolom v Jugoslaviji, mogoče zbrati nekaj drobnih dokazov, ki nam omogočajo rekonstruirati vso zadevo z vračanjem ubežnikov. Zarota molčanja pa je uspela vse do konca pokola, dokler niso vstali rešenci — priče iz grobov — in pokazale zločine in laž „osvobo-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Odkar je nastopila civilna vlada decembra 1983, je postalo jasno, da bo v sedanji ustavni dobi prišlo do debate, in gotovo tudi do potrditve zakona o razporoki. Čeprav ni bila snov obravnavana v programu noben izmed obeh velikih strank argentinske politične pozornice, smo tudi vsi vedeli, da je to le politična poteza, ne pa kompromis za nerazvezljivost zakona. To se jasno kaže v sedanjem trenutku, ko tako peronisti kot radikalni večinsko zaslanjam potrditev zakona razporoke v poslanski zbornici. Le majhen del peronistov, večina iz „stare garde“, maloštevilni radikalni in sem pa tja kak provinciali poslanec, „bojujejo boj brez upa zmage“. Ostali pa so zapisani večinski razporočni struji, od skrajne leve intrasigentov in koordinacijskih radikalov ter do liberalcev z Alsogarayevim hčerkom na čelu.

„VOTO“ IN „VETO“

Ko pišemo te vrstice se končuje debata v poslanski zbornici, in se pričenja splošno in posamezno glasovanje. Sistem je namreč ta: najprej zakon potrdijo splošno, potem pa preučijo vsak člen posebej. Ker vsebuje spremembe civilnega kodeksa, je 70 členov, in je treba vsakega posebej potrditi. Torej sedemdeset glasovanj in sedemdesetkrat mora vsak poslanec oddati svoj „veto“.

Še pred tem smo doživeli raztegnjen maraton govorov. Že prej je bilo vpisanih precej govornikov, ko pa se je razvedelo, da bodo kongresno zasedanje prenašali po televiziji, se je sprožil nov val kandidatov za govore. Tako je v celoti svoje sta-

diteljev“. Ta molk sicer še deloma traja, pa se po zaslugu tudi Tolstoyeve knjige že odkriva.

S to dragoceno brošuro smo Slovenci dobili v roke vso dokumentacijo — v slovenščini, da tako lahko vsi podrobno poznamo delo Tolstoya in ozadja tistih dni iz prvih virov. Hvaležni smo Mohorjevi družbi v Celovcu, da je oskrbela prevod in natin te knjige. Prepričani smo, da ne bo slovenske družine, ki ne bi hotela imeti teh pričevanj in dokumenta o največji tragediji slovenskega naroda v svoji knjinici; posebej pa še družine tostran oceana. Naj bo to v pričevanju še poznam rodovom, da bodo vedeli, na kak način in s kakšnimi spletki so bili njih očetje in dedje vrnjeni v smrt.

Upamo, da bo knjiga kmalu med nami vsem na razpolago!

smisel početja poražene strani, ki danes v emigraciji oživlja obrazo pobitih in z natančnimi seznamami podaljšuje neko travmo, za katero bi se dalo reči, da ni moška.“ (Cel. Zvon, 12.85) To mnenje je popolnoma nerazumljivo in nesprejemljivo. Pisec nam hoče povedati, da ni moško spominjati se onih, ki so padli v borbi proti komunizmu, onih, ki so bili brez sodbe pomorjeni — onih, ki so pokopani v neznanih grobovih... Ni moško, ako so na teh straneh objavljena imena pomorjenih duhovnikov... Ni moško, ako je Sodja napisal knjigo svojih spominov na trpljenje v komunističnih ječah... Ni moško, ako kdo piše o Marici Nartnik iz Bele Krajine, ki je svojim morilcem pred smrto rekla: Meni je vera vse...

Dolenc je v svoji knjigi lepo zapisal, da pravičnost zahteva, da se žrtvam da vsaj skromno zadoščenje zaradi rodov, ki se bodo iz zgodovine opravljavati svoje zločine z izgovorom, da je likvidirala izdajalce. Vedno manj jih je, ki bi ji to še verjeli. Res je, da bo resnica slej ko prej prevladala in bo izpričano mučenštvo teh žrtv; vendar je od zvestobe preživelih v veliki meri odvisno — kdaj...

Zbrano zgodovinsko gradivo vsebuje ob koncu razmišljanje pod naslovom: „Zakaj je bilo treba tole napisati?“ iz katerega povzamemo naslednje odstavke:

Zakaj...

Brali smo tale stavek izpod pereza Andreja Capudra: „Podvomimo v

lišča razložilo kar 65 poslancev. Ob tem je zanimiva ugotovitev, da so se argumenti precej ponavljali. Marsikateri nastop je bil bolj podoben opravičevanju kot pa podprtju stališča.

Sestava in kvaliteta posameznih nastopov je poglavje zase. Najprej omenimo, da predpisi argentinske poslanske zbornice predvidevajo, da govornik „govori“, torej, ne sme brati svojega govora. To je edini način, da se zagotovi, da je eksposicija resnjegova, ne pa da bese delo nekoga drugega. To pot je bilo precej „bralcev“, na eni in drugi strani, medtem ko je predsednik zbornice milostljivo gledal drugam. Kar se kvalitete tiče, pa je nastala polemika, ko je škof iz Mercedesa (in predsednik škofijskega tajništva za družino) msgr. Ognjenović izjavil, da je intelektualni nivo nekaterih poslancev na višini vajencev za ministrante. Ne vemo, če je s tem žalil poslance ali ministrantske vajence, a reakcija v kongresu je bila primerna izjama škofa.

Čeprav še ne poznamo izida volitev, je jasno, da bo zakon prordil z veliko večino. Pričelo se bo tedaj drugo dejanje te drame. Debata se bo preselila v senat. Tam pa je zadeva sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon potrditi še letos. A redno zasedanje kongresa se zaključi 29. septembra. V senatu so zahvaljuje sledenja: Čeprav po zadnjih ugotovitvah kaže, da prevladuje večina za razporoko (20 proti razporoki, 24 za), je večji del senatorjev mnenja, da naj se v sedanjih okoliščinah te zadeve ne prereščata. Pristaši razporoke sicer še vedno namejavajo zakon

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Odpisanost osnovnih sredstev je v Sloveniji zelo vsoka, višja od jugoslovanske. Lani je odpisanost v Sloveniji znašala v povprečju 71 odstotkov, v Jugoslaviji pa 64. Ugotovljeno je, da je lani 778 slovenskih industrijskih ozdov imelo čez 80% odpisano opremo, v 49 je pa oprema odpisana v celoti. Kljub temu pa obrabljenja oprema večkrat bolje dela in več daje kot nova. (Odpisanost osnovnih sredstev kaže kakšen del vrednosti nove opreme je odpisan, kakor ga predpisujeta zakona o amortizaciji in revoluciji.)

LJUBLJANA — Helikopter skrbil od 1. julija dalje za hiter prevoz bolnikov ali ponesrečencev. Pri Kliničnem centru so uredili heliodrom, na katerem bodo stalno dežurale letalske in medicinske posadke. Zaenkrat je pomoci misionera le za turistično sezono, vendar upajo, da bo po njej helikopter še na prej čul.

LJUBLJANA — Stanarine so se z julijem podražile v povprečju za 45 odstotkov. Povišice obsegajo precejšnje razlike: vijejo se od 25% (Idrija, Slovenska Bistrica) do 74% (Zagorje ob Savinji).

MURSKA SOBOTA — Neurje je uničilo okrog tristo hektarov koruze v Pomurju. Škoda je precejšnja zaradi pomanjkljive obrambe proti toči. Ker so oblaki prihajali z Madžarske in ne z njo ne z Avstrijo ni podpisanih dogovorov o streljanju raket proti toči čez mejo, je bilo kasnejše izstreljevanje že neučinkovito.

ŠMARJE PRI JELŠAH — Najstarejši lokalni radio v Sloveniji je praznoval 19. junija dvainštroslet rednega oddajanja. Poslušajo ga na frekvenci 1566 Kh vsako popoldne, ob nedeljah pa od 9. do 18. ure. Zdaj si žele dobiti nov UKW oddajnik, ki je bil v delu že pred desetimi leti, pa ne skončan, ker je zmanjkalo denarja.

AREH NA POHORJU — O ukinjanju tozdrov so imeli seminar. Iskali so bistvo problemov, zaradi katerih združujejo tozde in prišli do spoznanja, da izhaja iz nemobilnosti sredstev. Ker združeno delo ne združuje denarja, ker ni končna s preraspojemanjem dohodka, ker sistem še ni tak, da bi vsak del usodo svojega dela in rezultatov, tozde še ni tak, kot bi moral biti. (Ali sploh bo kdaj?)

MARIBOR — Gledališčniki vseh vrst so imeli „problemko konferenco“, na kateri so razpravljali o neurejenem financiranju. Deleži, ki jih dobijo od kulturne skupnosti ne dohajajo vedno večjih stroškov, s čimer plače niso v redu, ne morejo vabiti umetnika od zunaj, ne morejo izpopolnjevati tehnične opreme.

800 let samostana Studenica

Samostan Studenica je praznoval 800 let obstoja. K praznovanju te lepe obletnice se je zbralo okrog 150.000 pravoslavnih vernikov. V dolgi procesiju, ki se je vila med zelenimi griči in hribi, so zbrano prepevali liturgične pesmi. Tolikšnega obiska 85-letni, sloki in visokorastli patriarh German, ki je glava srbske ortodoksne cerkve, ni pričakoval. Verniki so prihitali iz vseh predelov Srbije in natrpalji dohodne ceste z vozili, da je bil promet praktično onemogočen. Prišli so vsi — od krepkih, ponosnih srbskih kmetov v narodnih nošah s tipičnimi opankami in mladina v kratkih krilih in hlačah, pa do srbskih intelektualcev, pisateljev in pesnikov, režiserjev ter igralcev, modernih slikarjev in univerzitetnih profesorjev iz Beograda. Mnogi med njimi so še pred nekaj leti veljali za pripadnike levici, celo nekaj nekdaj aktivnih marksistov je bilo med njimi.

Vsi so se v Studenici priklanjali škofom in patriarhu in se križali pred ikonami. Mnogi so prenočili v šotorih pod prostim nebom in kar se je te dni dogajalo v Studenici, prav gotovo ni zaostalo za prisrico povezavo cerkve in poljskega ljudstva ob obisku papeža Pavla Janeza, ko je pred leti obiskal svoje katoliško domovino Poljsko.

Kaj se dogaja v Srbiji, da se ljud-

LJUBLJANA — Obrtniki so praznivali 15 let svojega sedanjega društva. Za to priliko so dobili svoj dom, za naprej morajo rešiti še nekatere zaprake: spremeniti morajo odnos državnega gospodarstva, po katerem bodo obrtnikom zagotovljeni enakopravni pogoji gospodarjenja, spodbudna davčna politika, materialne in izvozne spodbude.

LJUBLJANA — Štipendije bodo s 1. septembrom povišali za 30 odstotkov. Poleg te novosti so sprejeli tudi odločitev, da bodo štipendije poviševali bolj pogosto; do zdaj so to lahko naredili le enkrat na leto.

MARIBOR — "Toro" je razburil slovenske vinogradnike. Zaradi slabe letine so pri Slovinu uvozili špansko vino, a Slovin ni pripravljen plačati 20 dinarjev do vsakega litra za razvoj slovenskega vinogradništva. Na Slovenskem je v zadnjih petih letih izginilo 450 ha vinogradov.

LJUBLJANA — Odprtina cena pšenice prvega razreda je 70 dinarjev za kilogram. Letos mislijo v vsej Jugoslaviji odkupiti 3,86 milijona ton pšenice, kar predstavlja dve tretjini vsega pridelka. Zaščitna cena znaša 69 din. poleg tega so sprejeli sklep, da je prepovedano uporabljati pšenico za proizvodnjo živinske krme in za krmo živine.

MARIBOR — Brez osnovne šole je danes v Sloveniji 150.000 delavcev. To številko so postavili na seji skupščine delavskih univerz v Sloveniji, ki jih je kar 48. Drugi podatki pokažejo tudi, da je osnovnošolsko izobraževanje odraslih znatno upadelo: leta 1979-80 se je šolo skoraj 3.600 delavcev, lani pa le tisoč.

MURSKA SOBOTA — Rdečemu ribelju grozi smrt. Zaradi nizkih cen in nezanimanja predelovalne industrije veliko hektarov ribelja sploh ne bodo obirali, kasneje jih bodo kar posekali. Za spoznanje na boljšem, a ne dosti, je črni ribelj, ker ga industrija platuje še enkrat bolje kot rdečega.

RESITEV KRIŽANKE

Vodoravno: 1) Uren. 5) Zrel. 9) Dol. 12) Koder. 14) Trepeta. 16) Biseri. 18) Potr. 20) Neko. 21) Važen. 22) Zre. 24) Obad. 26) Glej. 28) Ki. 29) Očarati. 31) Je. 32) Obut. 34) Tona. 35) Mož. 36) Njega. 38) Ikre. 40) Lička. 41) Shodna. 43) Oceanov. 45) Jezim. 37) Pav. 48) Enak. 49) Čari.

Navpično: 1) Uk. 2) Rob. 3) Edine. 4) Nese. 6) Rti. 7) Er. 8) Lepa. 9) Detel. 10) Otrnejo. 11) Lat. 13) Rekoč. 15) Požgi! 17) Robata. 19) Ozko. 21) Vdanih. 23) Ribnica. 25) Aro. 27) Ježa. 29) Otek. 30) Takoj. 33) Ujčev. 35) Menza. 37) Gane. 39) Rdeč. 40) Lop. 41) Sva. 42) Air. 44) On. 46) Mi.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebne novice

Krsta: 16. avgusta je bila krščena v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi Veronika Grbec, hčerka Marjana in Marte roj. Rozina. Botrovala sta Emilia Rozina in Marjan Berčič. Krstil je g. Mirko Grbec.

LJUBLJANA — Štipendije bodo s 1. septembrom povišali za 30 odstotkov. Poleg te novosti so sprejeli tudi odločitev, da bodo štipendije poviševali bolj pogosto; do zdaj so to lahko naredili le enkrat na leto.

Srečnim staršem naše čestitke!

R. M.

Darovali so
v tiskovni sklad
Svobodne Slovenije

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije so darovali: Rajko Urbančič, San Justo, A 5; ga. Francka Albreh, Ramos Mejia, A 5 v spomin možu Jožetu ob obletini smrti in N. N., Bariloče, A 50. Darovalcem iskrena hvala.

Uprava Svobodne Slovenije

na veselica veselica zaključuje zgodbo, oblikovan v čedni muuzikalni in plesni izvedbi.

Priporočki iz polurnega predvajanja so bili posneti za televizijo kanala šest; radijska oddaja slovenskega društva, ki jo vodi že leto dni aktivni Tonček Zidar sodelovanjem Tončka Pavloviča, je prinesla skoraj polurnih razgovor z gosti iz Castelarja.

Poleg plesnega nastopa smo letos pripravili tudi voz za sprevod, ki ga pestre folklorne skupine v narodnih nošah izvedejo po poglaviti cesti mesteca. Povorka se izoblikuje na mestnem trgu (Centro Cívico) in se po petih blokih obrne na Trg narodnostnih skupin, kjer visijo zastave vseh narodnosti, ki sodelujejo pri Prazniku snega. Naš voz je predstavljal kmečke sani, ki peljejo počasni par in svate, in čeprav je manjkal harmonikar, je zbudil voz dovolj pozornosti in je njegovo sliko priobabil provincialski časopis "Rio Negro". Ogrodje sanj sta pripravila Jožko Simčič in Jože Možina, okrasila in opremila pa jih je Zalčka Arnšek.

Pričutno vsi bariloški Slovenci so sodelovali pri prazniku, ki zahaja precej stvarnega dela. Gospodinje pripravljajo poslastice in večje število mladih ljudi oskrbuje tri večere in tri noči stojnico v dvorani. Seveda je treba tudi postaviti naš "štant" in ga v ponedeljek podreti, kar je oskrbel Marjan Grohar s svojimi sodelavci. Poleg tega je treba pripraviti in urediti številne narodne noše in se pobrigati za skupino, ki nastopa. Letos se je delo še počelo s sanmi, a rezultati so očvidni in upam, da nikomur ni žal za opravljeni posel, saj je praznik prav lepo uspel.

VA

SLOVENSKI DOM

SAN MARTIN

ZEGNANJE

V nedeljo 3. avgusta je samartinška fara praznovala 38-letnico prve slovenske maše v San Martinu. Ob 11.30 uri je delegat dr. Stare imel sv. mašo, po maši pa je polno dvojno Sanmartinčanov pozdravil predsednik Doma Marjan Boltežar. V lepih besedah se je spomnil obletnice, zatem pa so bili slovesno sprejeti novi mladi člani Doma, in sicer: Rupnik Marija, Dijana Truden, Beti Petkovšek in Marko Čuden. Sledil je emotivni del kratkega programa z nagovorom R. Marinšek:

"Te kratke spominske besede so namenjene vsem tistim, ki smo se rodili v Sloveniji in bomo ob njih obudili drage spomine, a še prav posebno pa so namenjene našim mladim, že tukaj rojenim, ki ne samo, da žegnanja nikoli niso doživelni, niti tisti smisla te besede ne poznaajo."

Po starji navadi je vsaka cerkev posvečena določenemu svetniku, katerega slika ali kip stoji v glavnem oltarju in po katerem na splošno cerkev tudi poimenujejo.

Če je bilo kaj skupnega, je bilo farno žegnanje. Vsa venci okrašena cerkev, štanti pred njo, farani v najboljših oblikah v slovenskih obrazov, slovenska sv. maša v najboljšem, kar je cerkev premogla, vse to — in v našem primeru še poletno vreme, je povzdignilo slovensost žegnanja. Pred mašo so se enkrat oglasili vsi štirje zvonovi in njih donenje se je mešalo z resnim pogovorom odraslih in veselih vzklikih mladine. Po maši je otročad tekla k stojnicam, botri in mame so jim morale kupiti nekaj „žegna“, potem pa so gospodinje hitele domov pripravljale slavnostno koso.

Mi tukaj, če izyzamemo našo cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši in Marije Kraljice v Slovenski vasi, nimamo svojih cerkva in torek tudi ne žegnanja. Imamo pa zato vsi Sanmartinčani lep spomin na ti-

Mladi, svetovno znani pravoslavni teolog Anastazije Jevtić pa pravi: med turško zasedbo in tudi kasnejne oblasti pobiiale duhovnike in odstavljale patriarhe, toda Cerkev je vse prenesla — zato ker živi iz ljudstva in v njem. Cerkev je ljudstvo in ljudstvo je Cerkev, ki pa ne stremini po svetni oblasti.

Na enem izmed 800 let starih stolpov tega trdnega zgrajenega samostana sta viseli dve zastavi, obe v srbskih barvah: rdeči, modri in beli. Ena je imela sredji barv rdečo partizansko zvezdo, kot simbol svetne oblasti. Druga, pa je imela križ srbske cerkve.

Pred petimi leti si ni nihče predstavljala, da se bo v Studenici doživilo tako masovno srečanje srbskega naroda. Najmanj so ga pričakovali centralne komunistične oblasti, četudi so se počasi že morale navaditi na samozavestne in uporniške hrvaške katoličane.

Nedaleč od samostana Studenica stoji drugi, zelo starji in znani samostan Kalenić. Tega so komunisti v letu 1945 zasedli in več poslopij spremenili v vojašnico, druge pa v počitniški dom. Tu preživila počitniške šolske mladina z učitelji. Iz teh poslopij se velikokrat sliši oglašuje petje in smeh optitih vzgojitev, katerih močno vpitje preglasli bogoslužna opravila in tih ter zbranot molitev klečečih pravoslavnih v Studenici...

BARILOCHE

SLOVENSKA PRISOTNOST NA PRAZNIKU SNEGA

Čeprav se ponuja letošnja zima bogatejša na snegu kot lanska, smo vendar ostali v mestecu skoraj brez belega blagoslova. Kdor hoče smučati, mora v višine in tam je smuka prav dobra. V Bariločah samih pa prevladujejo deževni dnevi in suho, jasno vreme.

Že običajni Praznik snega v prvem tednu avgusta je tudi letos naziral zbirko prireditev in med njimi tradicionalni Praznik narodnostnih skupin.

Folklorne grupe na obisku iz Buenos Airesa so kot po navadi nastopile prejšnji petek, soboto in nedeljo zvečer v dvorani Don Bosca, kjer so bili postavljeni potrebni aparati za muzikalno spremljavo. Letos so plesne skupine, ki predstavljajo posamezne narode, pričeljali Italijani, Avstriji, Baski, Hrvati in Slovenci. Večinoma smo videli tradicionalno kmečko ravanje, le Avstriji so pokazali meščanske salonske plese starega cesarskega Dunaja.

Slovenci smo se tokrat predstavili z zborom iz Castelarja, ki ga vodi Maja Gaser. Ples je ilustriral pravljico, kako se preprosto pastirica, ki ne more najti ženina, zaljubi v strašilo v fantovski obliki in kako njen ljubezen iz tega strašila pričara najpostavnejšega fanta v vasi. Buč-

ZVEZA SLOV. MATER IN ŽENA

POGLED NA OPRAVLJENO DELO

Prihodnji mesec bo Zveza slovenskih mater in žena praznovala 20-letnico delovanja v naši sredi. Po skoro 20-letnem bivanju v Argentini in potem, ko so se maše žene in naše družine že nekako prilagodile življenjskim navadam v novih krajinah, so si že zelele, da bi se zbirale in se razgovarjale o novonastajajočih problemih v svetu, tako ideoloških, kot politično-socialnih, da bi razpravljale o vzgoji in zdravju svojih otrok, o mestu, katerega naj bi zavzemale žene v modernem svetu, predvsem še, ko so se v svetu javljajo gibanja, ki so zagovarjala popolno sprostitev žene itd.

V letu 1966 se je zbrala skupina žena in mater, ki so pod vodstvom dr. Jureta Rodeja sodelovali pri družinskem kotičku Duhovnega življenja. Po dolgem ocenjevanju razmer, v katerih so takrat živele naše žene in opirajoč se na predvojna ženska društva v Sloveniji, so končno izbrane in sprejete osnovna pravila organizacije, ki ima svoje korenine v krščanskih načelih urejevanja življenja družine in družbe. Zaradi našega izrednega stanja kot ideološki slovenski izseljenci so si žene zastavile štiri glavne cilje, ki so postali gibalna sila delu vseh dvajsetih let. To so: budite ponosa, da smo slovenski porekla, ohranjevanje slovenskih običajev in slovenske tradicije ter posredovanje teh vrednot našim mlajšim generacijam, pomagati osamelim in zapatšenim rojakin

MALI OGLASI

Advokati

dr. Franc Knav — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucuman 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - pond., torek, četrtek od 16 do 20.

Arhitekti

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413

arh. Marija Bavec — Belgrano 123 — 17. nad. "5" - R. Mejia - Tel. 654-2461; pond., sreda, petek od 17 do 19.

arh. Andrej J. Horvat — Načrti za gradnje stanovanjskih in trgovskih poslopij, predelave, opreme in dekoracije. Curupaytí 1525 - (1708) Morón - Tel. 628-7515.

Trgovina

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom — L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

"TIEMPO LIBRE" — vse za ribolov, camping in športna oprema - Av. de Mayo 1903 - (nasproti Don Bosca) - Ramos Mejia - Maruša in Andrej Šimenc.

Gospodarstvo

Lavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od pond. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od pond. do petka od 15. do 19. ure.

Sistem — Orieta-Rodriguez-Grohar — davčni, finančno-družbeni svetovalci; kompjuterizirano knjigovodstvo in delavske plače — Rauch 874 - 29 B - Morón - T. E. 629-6794/769-1547/ 659-2505.

Cena največ štirih vrstic A 2 za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 6.

FRAN MILČINSKI

Prčki brez gnezda

Pa tudi izven doma je imel dovolj posla. Nadzoroval je mestne ulice in trge in pospeševal promet. Tuja je spoznal že od daleč, kar okoli vogla, in je bil postrežljiv zlasti proti kmečkemu prebivalstvu, ki mu je rad naklanjal koristnih miglajev iz bogate zaloge svojih skršenj izpred sodišča. Bil je že na glasu in se je dogajalo, da so kmetje že na mitnici povpraševali, kje ima svojo pisarno „doktor“ Kocmur.

Opriavila je imel torej dovolj, le služe nič. Kocmurska je sprevidela, če mu je ona ne priskrbi, sam si je ne bo. Pa se je napotila k Kožuhovu Marjanicu, ki so ji rekli „kratka Marjanica“, če ne bi hotel posredovati pri županovi kuharici, da bi se županja zavzela za Kocmursko in ga pri svojem soprogu županu priporočila za pričigalca mestnih svetnikov.

Kožuhovo so imenovali „kratko Marjanico“ zaradi zanimive okolnosti, da ni bila višja nad en meter, široka pa bližino ravno toliko. Hodila je ob dveh palicah, nogi je imela obe zasukani na znotoraj, tako da ju je pri hoji dvigala drugo čez drugo, obraz je imela po navadi zavit v črno ruto.

Drugač je bila v najlepših letih in polna življenja. Govoriti je znala, kakor bi sedila rožice, pisma pisati lepa, da je človeka kar grabilo pri srcu, in izučena je bila v umetnem vezenu. Pa se je rajši preživila ob tem, da je polagala kvarte, dajale svete v tajnih

V nedeljo, 24. avgusta

MLADINSKI DAN V CARAPACHAYU
celodnevna prireditev

SFZ

Pristava

SDO

vabita v nedeljo, 31. avgusta na svoj

17. MLADINSKI DAN

1966-1986

Zveza slovenskih
mater in ženaVečerja
ob 20-letnici Zveze

Sobota, 6. septembra 1986, ob 19 maša nato program in večerja.

SLOMŠKOV DOM — Castelli 28

Ramos Mejia

Za program vstop prost. — Večerja: A 5.-

KLINIČNE ANALIZE

Lie. Zofija Pograjc

"Obras Sociales"

Informacije na Tel. 629-6901.

Goriška in Primorska

Ogrlarska Šola v Gorici je pričela z rednim delovanjem. Vpisanih je deset slušateljev. Neka oseba je za šolo kupila nove elektronske orgle, ki so nameščene na sedežu na Placuti.

Dva izredna dobitka

MOTORNO KOLO "GILERA"

in

TV APARAT "PHILLIPS" 20" (control remoto)

TER 200 dragih dobitkov

vas čaka na

VELIKI TOMBOLI

v Slovenskem domu v San Martinu

v nedeljo, 7. septembra ob 15.30 uri.

letos praznuje slovenska skupnost v ramos mejia 25-letnico blagoslovitve Slomškovega doma ● v soboto, 20. septembra, bo v domu slavnostni koncert, v nedeljo, 21. septembra pa celodnevno slavje. Izbimo svoj rod, spoštujmo svoj jezik!

anton martin slomšek

(25)

nih dala. Oger je misil, da ni dovolj razložen in je poudarjal svoje želje s pestjo. Marjanica je tekla na policijo, naj ji moža nauči manir, pa ko je mož dobil povabilo, je skrivaj pobral svoje cape in kar mu je prišlo njenih v roke in je izginil in ni bilo več o njem ne duha ne slaha. Za spomin pa ji je zapustil majcenzo, suho in kričavo dete. Koliko je star?

Dete je ležalo v vozičku, mižalo je, v ustecih je imelo dodek in je zdaj pa zda po cevi poskralo iz steklenice sivkasto mešanico mleka in cikorije. Samo kost in koža ga je bila, nebogljenebita: lučka, ki jo prvi pih ugasi.

Marjanica, njegova mama, je stala pri oknu in pisala na nizki polici pismo. O, zavzel bi se vsakdo, s kakšno gospodo si je dopisoval! „Visokorodna gospa grofica!“ In kake lepe stvari so stale v pismu: polno časti in hvalje je bilo notri, globoke ponižnosti, skrajne bede, neizmernega zaupanja in brezmejne hvalježnosti — v žep bi se gel človek in vse do zadnjega vinarjal, da bi dobil takoj pismo. O, Marjanica je znala pisati!

Kocmurska je ponizno potrkala. Kožuhova je urno skrila pisanje, z milim glasom je vzdihnila: „Naprej!“ in stopnila k vozičku. Mislila je, da ji prihaja v obisk dobrodelna gospa, kakršnim je pisarila svoja ganljiva pisma. Ko je zagledala Kocmursko, je pustila komedijo.

„O, gospa Kocmurska,“ je rekla, „le noter! Že sedem hrvaških let vas nisem videla. Pa sem zadnji čas večkrat mislila na vas.“ Odracala je v kot in od tod pririnila do Kocmurske stol. Sama se je naslonila na svojo nizko po-

OBVESTILA

SOBOTA, 23. avgusta.

Koroški večer ob 20. uri v dvorani Slomškovega doma s koncertom pevskega zborja „Gallus“.

NEDELJA, 24. avgusta:

Obletnica Rožmanovega doma. Ob 11.30 sv. maša, nato skupno kosilo.

V veliki dvorani Slovenske hiše ob 17. uri dramska predstava prikaza o kolonizaciji Amerike „Osni dan“ v režiji Frida Beznika.

Mladinski dan v Carapachayu. Celodnevna prireditev.

Grafična razstava Ivana Bukovca v malo dvorani Slovenske hiše ob 19. uri.

SOBOTA, 30. avgusta:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

Občinski zbor Slov. doma v Carapachu ob 20.

Nadaljevanje Filozofskega tečaja s predavanjem prof. dr. Milana Komarja v Slovenski hiši ob 16. uri v priredbi SKAS-a v Visokošolskem tečaju.

NEDELJA, 31. avgusta:

V Slovenskem domu v Carapachayu po sv. maši informativni sestanek SLS.

Informativni sestanek SLOGE ob 12. uri v Slovenskem domu v Carapachayu.

Na Pristavi v Castelarju mladinski dan.

SOBOTA, 6. septembra:

20. dan Zveze slovenskih mater in žena v Slomškem domu ob 19. uri.

NEDELJA, 7. septembra:

Spominska svečanost ob 40-letnici smrti generala Leona Rupnika v Rožmanovem domu.

Nova maša Toneta Bidovca ob 11. sv. v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

Sestanek SLOGE v Carapachayu po sv. maši.

Velika tombola v S. Martinu ob 15.30.

SOBOTA, 13. septembra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

SOBOTA, 20. septembra:

V Slomškem domu slavnostni koncert ob 25-letnici doma. Sodelujejo trije slovenski zbori.

NEDELJA, 21. septembra:

V Slomškem domu celodnevno slavlje ob srebrnem jubileju.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

REDACCION Y ADMINISTRACION:

RAMON L. FALCON 4158

1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 6-9-9503

G l a v n i u r e d n i k :

Tine Debeljak ml.

U redn i š k i o d b o r :

dr. Tine Debeljak, Tone Mizer, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B) FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3324Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 20.446

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1986: Za Argentino A 30 pri pošiljanju po pošti A 32; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejni države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanaada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

Sloga

Vljudno vabi člane in prijatelje na

INFORMATIVNI SESTANEK,

ki bo v nedeljo, 31. avgusta, ob 12. uri po maši v Slovenskem domu v Carapachayu. Sestanek smo prestavili zaradi obletnice Hladnikovega doma v Slovenski vasi. Ker bo letos to zadnji informativni sestanek, bomo na njem izmed vseh udeležencev letosnjih šestih sestankov izvrebal enega, ki bo prejel lep moderen radijski sprejemnik!

Legel sem in zaspal; vstal sem, ker me Gospod podpira!

Psalm 6; 3

duh. Andrej Zarnik

Sin naše Gorenjske je živel svoje mlade dni v zemlji menadoški in ga je zatekel konec poti v daljni Venezuela, ki si jo je izbral za svoje misijonsko področje.

Molimo za večni blagor njegove duše!

Zaluboči: Kristina, sestra, Vinko, Miha, Franci in Ivan, bratje; Franjo Jerovšek, svak; Danica, Betka, Marko, Hejna, Irena, Sonja, Aleksander, Leonard, Andrej in Ivanček, nečaki in nečakinje; Ljudmila Rupnik, Anica Pirc in Marija Pirc, svakinje; ter ostalo sorodstvo.

Komenda, Slovenija; Argentina in Kanada

primerno službo — potem bi bilo vse drugače pri nas. Zato sem prišla sem k prav veliko prošnjo, če bi hoteli in me uslušali.“

Kratka Marjanica je skromno nagnila glavo, Kocmursko pa je razkladala: „Moj mož pravi, veselilo bi ga, da bi prižigal mestne svetilke. Tisti, ki jih zdaj, gre o kresu stran. Vse ima župan v rokah, vi ste dobro znani z županovo kuharico...“

<div data-bbox="790 748 9